

6 maart 2024

Het inhoudelijke toetsingskader

2.15. Voor de inhoudelijke beoordeling van deze zaak stelt de voorzieningenrechter het volgende toetsingskader voorop.

2.16. In deze zaak is sprake van een botsing tussen grondrechten, aan de ene kant het recht op vrijheid van meningsuiting van Van den Bergh en aan de andere kant het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de President. Portretrecht is een wezenlijk onderdeel van dat laatste recht en houdt het recht van de persoon in om het gebruik en de publicatie van zijn portret te controleren.² De voorzieningenrechter moet alle relevante omstandigheden van het geval afwegen om te bepalen welke van deze rechten in dit geval zwaarder weegt. Bij deze afweging geldt als uitgangspunt dat aan geen van beide rechten voorrang toekomt. Bovendien brengt het oordeel dat één van beide rechten zwaarder weegt dan het andere recht mee dat de inbreuk op het andere recht voldoet aan de noodzakelijkheidstoets van artikel 8 lid 2 EVRM, dan wel artikel 10 lid 2 EVRM. Als gebruik wordt gemaakt van herkenbare beelden – zoals in deze zaak het geval is – is in het kader van deze afweging niet van belang dat, naast de schending van de persoonlijke levenssfeer, ook schending van het portretrecht aan de eis ten grondslag wordt gelegd.³ De gestelde schending van het portretrecht ziet hier immers alleen op de schending van de persoonlijke levenssfeer van de President. Voor zover van belang gaat artikel 8 EVRM boven artikel 21 Auteurswet. Niet terzake doet dat het hier gaat om een door anderen dan Van den Bergh c.s. in opdracht gemaakte staatsiefoto.

2.17. Daarnaast moet de voorzieningenrechter de situatie beoordelen zoals die op dit moment is.⁴ Dat betekent concreet dat de voorzieningenrechter moet meewegen dat de titel van het boek inmiddels is gewijzigd en dat de link met de oude titel van het boek inmiddels van de LinkedIn-pagina van Van den Bergh is verwijderd, zoals Van den Bergh onweersproken heeft gezegd.

De belangenafweging

2.18. Van den Bergh snijdt in het boek een onderwerp van openbaar belang aan dat actueel is voor Suriname, namelijk corruptie in regeringskringen en door vooraanstaande/bekende personen (“op het hoogste niveau”). Om het publiek te informeren over of te waarschuwen voor misstanden zoals vermeende wandaden van de overheid mag Van den Bergh tot op zekere hoogte overdrijven of zelfs provoceren; dat is journalistieke vrijheid. Er is weinig ruimte voor beperkingen van het debat over aangelegenheden van openbaar belang en dat heeft tot gevolg dat een hoog niveau van bescherming aan de vrijheid van meningsuiting wordt toegekend; de rechter beschikt in zo’n geval over een bijzonder kleine “margin of appreciation”. De mogelijke ernst van bepaalde uitlatingen doet niets af aan het recht op een hoog niveau van bescherming, gezien het bestaan van een kwestie van openbaar belang.⁵ Dit brengt mee dat de President onder omstandigheden moet gedogen dat zijn portret wordt gebruikt in/op een publicatie over corruptie in Suriname, zoals het boek.

---

² Europees Hof voor de Rechten van de Mens 7 februari 2012, *Axel Springer AG v. Germany* en *Von Hannover II*, en Europees Hof voor de Rechten van de Mens 21 februari 2002, no. 42409/98, *Schüssel/Oostenrijk*.

³ Hoge Raad 5 oktober 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW9230.

⁴ Gerechtshof Den Haag 12 april 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:870.

⁵ Europees Hof voor de Rechten van de Mens 14 januari 2014, no. 69939/10, *Ojala en Etukeno OY/Finland*.

2.19. Daar komt bij dat de grenzen van toelaatbare kritiek ruimer zijn als het om kritiek op een politicus en staatshoofd gaat, zoals de President. Politici, en zeker staatshoofden, stellen zich namelijk willens en wetens bloot aan een nauwgezet onderzoek van hun woorden en daden door journalisten en het grote publiek en daarom moeten zij een grotere mate van tolerantie aan de dag leggen. Ook dit brengt mee dat de President onder omstandigheden moet gedogen dat zijn portret wordt gebruikt in/op een publicatie over corruptie in Suriname, zoals het boek.

2.20. De voorzieningenrechter is van oordeel dat deze omstandigheden zich voordoen in dit specifieke geval, om de volgende redenen.

Inmiddels is de titel aangepast, zodat die een vraag en geen bewering vormt. Op zichzelf is aannemelijk dat de gemiddelde lezer door de combinatie van het portret van de President op de voorkant met de titel van het boek 'Corruptie op het hoogste niveau? – zakendoen in Suriname', zich zal afvragen of de President corrupt is. De door Van den Bergh en Invest-International ter zitting geschetste eerdere uitlatingen in de media (bijvoorbeeld uitspraken over nepotisme van leden van zijn regering) zullen daar mogelijk aan bijdragen.

2.21. De President wordt in de tekst van het boek echter niet van corruptie beschuldigd en de suggestie dat hij corrupt is wordt ook niet gewekt. De President heeft bovendien niet gesteld dat de tekst van het boek onrechtmatig is.

Het boek verhaalt wel over andere regeringsambtenaren en personen die in de ogen van Van den Bergh mogelijk corrupt zijn en levert in dat opzicht een bijdrage aan het publieke debat over corruptie in Suriname; naast de foto van de President staan verder ook twee andere foto's op de voorkant van het boek.

Dat betekent, dat zich niet voordoet het geval van een ernstige beschuldiging die op geen enkele manier door feiten of zelfs maar expliciete aanwijzingen of vermoedens wordt ondersteund, zoals de President stelt. Het gaat slechts om een voorkant van een boek (met een suggestieve vraag in combinatie met de gewraakte foto) die de lading -de inhoud van het boek- niet dekt.

2.22. De titel en omslag van een boek worden gebruikt om de aandacht op het boek te vestigen. Dat is bij het algemene publiek bekend. Van den Bergh heeft in een interview met Quote ook toegegeven dat hij heeft "*gezocht naar een voorpagina die aanslaat*". Uiteraard waren er andere manieren om de gewenste aandacht voor het boek op te wekken dan het gebruik van deze voorkant, maar het is aan de schrijver en de uitgever om de vorm te kiezen die zij wensen te gebruiken. Belangrijk is echter dat de suggestie in de titel met foto ontkracht wordt bij lezing van het boek.

2.23. Tegen de achtergrond van het toetsingskader zoals dat is geschetst in 2.16. kan het gebruik van het portret in combinatie met de vraag op de voorkant in deze omstandigheden niet worden aangemerkt als onnodig diffamerend en daarmee buitensporig.⁶ Van een publicatieverbod zou een ongewenst chilling effect uitgaan, mede tegen de achtergrond van het uit de winkel halen van het boek in Suriname. Het recht op eerbiediging van de

⁶ Europees Hof voor de Rechten van de Mens 19 juli 2018, nos. 64659/11 en 24133/13, *Makraduli/de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië*.

6 maart 2024

---

persoonlijke levenssfeer van de President weegt in dit geval dus niet zwaarder dan het recht op vrijheid van meningsuiting van Van den Bergh.

2.24. De stelling van de President dat hij door de enkele combinatie van zijn portret op de voorkant met een afbeelding van een pistool, een kogel en een huls door de lezer van het boek in verband zou worden gebracht met geweldsmisdrijven gaat naar het oordeel van de voorzieningenrechter niet op. De gemiddelde lezer zal dat verband niet leggen. Overigens bevat de inhoud van het boek ook geen enkele steun voor zo'n gedachte.

2.25. De voorzieningenrechter is verder van oordeel dat het gebruiken van het portret van de President op pagina 11 van het boek onder het kopje "de hoofdrolspelers" niet onnodig diffamerend is en dus ook geen inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer van de President. De President is immers één van de personen waar Van den Bergh in het boek over vertelt en in die zin is de President dus één van de hoofdrolspelers in het boek. Die aanduiding houdt geen beschuldiging of (negatief) waardeoordeel in en bovendien heeft Van den Bergh er een redelijk belang bij om met die foto van de President duidelijk te maken om wie het gaat in het boek.

De eisen van de President

2.26. Door het portret van de President op de voorkant en pagina 11 van het boek te gebruiken, wordt naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter dus geen ongerechtvaardigde inbreuk op het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de President gemaakt. Het door de President geëiste publicatieverbod van het boek met de gewijzigde titel 'Corruptie op het hoogste niveau? – zakendoen in Suriname' met het portret van de President op de voorkant en pagina 11 wordt daarom afgewezen. Dit heeft tot gevolg dat alle overige eisen ook worden afgewezen.

2.27. Beoordeling van het boek met de oorspronkelijke titel kan achterwege blijven, want niet betwist is dat de vorige uitgave geheel is uitverkocht. Voor een verbod in zoverre is alleen al daarom geen plaats.

De President moet de proceskosten betalen

2.28. De President wordt in het ongelijk gesteld en moet daarom de proceskosten (inclusief nakosten) betalen. De proceskosten van Van den Bergh en Invest-International worden begroot op:

- griffierecht	€	688,00
- salaris advocaat	€	1.107,00 (gemiddeld tarief)
- nakosten	€	<u>173,00</u> (plus de verhoging zoals vermeld in de beslissing)
Totaal	€	1.968,00

Uitvoerbaarheid bij voorraad

2.29. Dit vonnis wordt voor wat betreft de veroordelingen uitvoerbaar bij voorraad verklaard.

3. De beslissing

De voorzieningenrechter:

-
- 3.1. wijst de eisen af;
  - 3.2. veroordeelt de President in de proceskosten van € 1.968,00, te betalen binnen veertien dagen na aanschrijving daartoe. Als de President niet tijdig aan de veroordelingen voldoet en het vonnis daarna wordt betekend, dan moet de President € 90,00 extra betalen;
  - 3.3. verklaart dit vonnis voor wat betreft de veroordelingen uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. P.F.G.T. Hofmeijer-Rutten en in het openbaar uitgesproken op 6 maart 2024.
3349 / 106

